RDEČI PRAPOR

Glasilo jugoslovanske socialne demokracije.

Izhaja v Ljubljani vsaki petek.

Naročnina za avstro-ogrske kraje za celo leto 5·44 K, za pol leta 2·72 K, za četrt leta 1·36 K; za Nemčijo za celo leto 5·96 K, za pol leta 2·98 K, za četrt leta 1·49 K; za Ameriko za celo leto 7·28 K.

Posamezna številka 10 v.

Reklamacije so poštnine proste. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Inserati enkrat štiristopna petitvrstica 20 vin, večkrat ceneje po dogovoru.

11. štev. V Ljubljani, dne 15. marca 1907. Leto X.

NASLOVA: Za dopise, rokopise za list: Uredništvo «Rdečega Prapora», Ljubljana. — Za denarne pošiljatve, naročila na list, reklamacije, inserate i. t. d.: Upravništvo «Rdečega Prapora», Ljubljana, Frančiškanske ulice štev. 8/I.

Državnozborske volitve.

Še so pri nas čudni politični filozofi, ki ne morejo ali pa nočejo razumeti, kakšen pomen imajo letošnje državnozborske volitve na Slovenskem. Kljub vsem geslom naprednosti tiči konzervativizem mnogim tako v kosteh, da se ne morejo ločiti od starih slik in prilik, ki so jih doslej gledale njih oči. Da sestoji vsa zgodovina iz izprememb, jim je neznano dejstvo in kar se pojavi novega jih navdaja s skrivnostnim strahom.

Ali zaman. Volilna reforma pomeni novo dobo in kdor se ne more vživeti v to resnico, preko njega pojde razvoj stvari brez sočutja in brez usmiljenja. Kdor se ne zna prilagoditi novim razmeram, bode moral izginiti. Zavoljo starih oblik, v katere so se zaljubili stari duhovi, se čas ne ustavi, ker je ta ali ona stranka doslej živela ali životarila, nimajo novi rodovi nobene naloge, da bi morala respektirati njih obstanek. Vsak čas si vstvarja tiste oblike, ki jih potrebuje, vsaka politična konstelacija pa tiste stranke, ki so ji primerne.

Volilna reforma, ki je bila plod bojev med novimi in starimi idejami, je pripravila tla za nove boje. Volilna reforma je postala ravno potrebna, ker so se razvila nova nasprotja, ki se niso mogla meriti z enakim orožjem. Nasprotja, mogočna nasprotja so bila tukaj in kjer so taka nasprotja, je boj neizogiben. Boj za volilno pravico ni bil nič drugega, nego posezanje brezpravnih razredov po orožju, da morejo začeti važnejši boj in sedaj, ko imajo orožje, je bre umno pričakovati, da bodo mirno gledali in dovolili, da se nadaljuje stari brezplodni ravs.

Pajčolane in plašče, ki so doslej zakrivali pravi položaj v naši družbi, raztrga splošna in enaka volilna pravica. Ona spravlja na dan množice, ki se doslej niso mogle uveljaviti in se jih je lahko preziralo, ker se jih ni slisalo. Z njimi pa prihaja na površje nov element z novimi cilji in z novimi težnjami, proti katerim morajo obstati zagovorniki starega sveta le tedaj še vsaj za nekaj časa, ako so zmožni, da se združijo. Na eni strani se bode koncentrirala vsa reakcija, na drugi brezpogojni napredek; med tema dvema taborjema se uname novi boj, kdor pa bode hotel lavirati izmed obeh, bode tarča obema sovražnima vojskama. Polovičarjev se trajno ne bode maralo ne na eni, ne na drugi strani; prejalislej se prebori tuintam geslo: Kdor ni z nami, je proti nam.

Pri nas pač ni težko uganiti, kakšno bode razmerje. Klerikalizem se je na Slovenskem mogočno razvil; bil bi pregrešno naiven, kdor bi tajil, da ima na večino našega ljudstva odločilen vpliv. Da se je moglo zgoditi to, ni pripisati samo agilnosti klerikalnih agitatorjev, organizaciji katoliške cerkve, ki je sočasno organizacija klerikalne stranke, protežiranju klerikalizma v najvišjih krogih, temveč v prav velikem obsegu brezprimerni lenobi liberalne stranke, ki ni znala nikoli spraviti kakšnega agitatorja na noge, njenemu pomanjkanju organizatoričnega talenta in njeni ošabnosti, kateri je bilo navedeno ljudstvo vedno preordinarno.

Dejstvo, da je klerikalizem pri nas velikanska moč, je danes neoporečno dejstvo. In njegova privlačna moč deluje tudi še v teh dneh; še vedno sprejema v svoje vrste uskoke iz liberalnega tabora, uskoke, ki so si še do nedavna trkali na prsi in ponosno zatrjevali svojo naprednost.

Proti taki armadi, kakršno reprezentira pri nas klerikalna stranka, ne opravi nobena pritlikavska organizacija ničesar. Samo velika, močna vojska se lahko postavi v boj proti njej.

Kje naj se išče tako vojsko?

Liberalna stranka je svojo nezmožnost kar najsijajneje dokazala. Ona ni ustavila klerikalne struje nikjer; ona si ni znala nikjer osnovati postojank med ljudstvom; nikoli ni imela jasnih ciljev in doba bojev za volilno pravico je razkrila njeno notranjo slabost celemu svetu. Stranka, ki v principielnem vprašanju ne zna niti določiti svojega stališča, ki pada iz ekstrema v ekstrem, ki neprenehoma sama sebe dementira, pač ne more zahtevati, da bi se jo smatralo za resno in da bi se ji verjelo, če prihaja z novimi obljubami. Prav nič se ni čuditi, da se je ta nekdaj ugledna in močna stranka tako močno skrčila, kakor se je. Kajti vse Potemkinijade o njenem neomajanem stališču, o njenih zaslombah i. t. d., so setkane iz praznega zraka. Noben evfemizem ne predrugači tega dejstva. Iz njenih disidentov se poraja nova stranka, njene uskoke sprejema klerikalna stranka; kje je njena široka podlaga, kje so njene zaslombe? Liberalna stranka nima več toliko moči, da bi mogla zaužívati medicine. Kje naj jih vzame, da bi se bojevala proti klerikalizmu?

Nova stranka je vkljub «objavljenim vodilnim mislim programa» nepopisan list, zlasti kar se tiče njenega razmerja napram klerikalizmu. Za protiklerikalno stranko se je danes ne more smatrati, nekatere točke njenega programa in nekateri članki njenega glasila vzbujajo naravnost mnenje, da ji boj proti klerikalizmu sploh ni všeč. Vrhutega je pa tudi še premlada in prešibka, da bi mogla mobilizirati čete proti klerikalizmu, če bi prav hotela.

Za ta boj ostane na Slovenskem edina socialna demokracija. Njen protiklerikalni značaj je nedvomen; v njej najde pač reakcija najradikalnejšo nasprotnico.

Poleg turnirja med duševnim nazadnjaštvom in naprednjaštvom pa se razvije socialni boj, katerega ne ustavi v dobi splošne in enake volilne pravice nobena sila. V tem boju je v socialno demokratični stranki dovolj prostora za vse, ki so potlačeni in izkoriščani. Polne denarne vreče in latifundije v njej ne morejo iskati pristrešja.

Ali gospodarski boj med izkoriščevalci in izkoriščanimi je nerazdruživ od boja med mračnjaštvom. Stranke, ki so gospodarsko reakcionarne, ideelno pa napredne, so le mogoče v nejasnih socialnih razmerah: kadar jih pa izjasni splošna in enaka volilna pravica, se bode moralo pokazati, da je gospodarsko nazadnjaštvo prisiljeno, posluževati se tudi kulturne in politične reakcije in družiti se ž njo.

Prihodnja doba porodi boje med dvema močnima, v vsakem oziru nasprotnima strujama: Med klerikalizmom in med socialno demokracijo. Vse, kar stoji na poti, je indirektna podpora klerikalizmu, kar sili socialno demokracijo, oddajati en del svoje moči za boj na drugi fronti. Samo socialno-demokratične zmage so res zmage nad klerikalizmom.

Instinktivno se čuti v nesocialističnih krogih, da pride tako. Ali — ali — prezgodaj, pravijo, bi bilo to že sedaj. Kajti — še je tukaj narodno vprašanje. Resnično — s takimi frazami se operira še danes, leta 1907 po Kristovem rojstvu! Narodno vprašanje — Slovenec mora zastopati Ljubljano! Kakor so nas pred desetimi leti gonili iz naroda, tako tudi danes. Toda, gospoda, mi ne gremo! Patenta na Slovenstvo nimajo ne liberalci, ne klerikalci in od nikogar si ne damo kratiti pravice, da smo ravno tako Slovenci, kakor drugi, pa morda še bolj. Ako se bode dalo za slovenski narod v prihodnjem državnem zboru kaj doseči, tedaj je gotovo, da dosežejo vse prej kaj socialisti, kakor liberalci. Kajti drugi znajo sicer deklamirati o šovinizmu, socialisti pa se znajo bojevati. In enkrat je vendar že treba povedati resnico, da se s samimi tirjatvami ne doseže ničesar. Potrebno je organizirano delo, potrebno je sporazumljenje. Ako pride v državni zbor liberalec, bode njegova politična moč ravno tako velika, kakor njegov osebni upliv in niti za miligram ne bode večja. Nihče ne bode v novem parlamentu tako osamljen, kakor slovenski liberalizem, ako najde tam sploh zastopnika, dočim najdejo slovenski socialisti močno zaslombo, ki bode tem več vredna, ker bodo našle opravičene slovenske zahteve tudi neslovensko podporo.

Jugoslovanska socialna demokracija si kratkomalo zabranjuje, da bi se jo imenovalo narodno inferiorno. Kdor si že ne more pomagati drugače, kakor s takim podtikanjem, priznava, da se čuti zelo, zelo slabega. Kakšne pa so tiste slovenske pravice, katerih ne bi znali jugoslovanski socialisti vsaj tako odločno in uspešno zastopati, kakor kakšni poglavarji cenilne liberalne stranke? Za interese slovenskega naroda se ne bori nobena druga stranka tako, kakor socialna demokracija. Samo mi delamo za izboljšanje položaja slovenskega delavnega razreda; v naši stranki najdejo slovenski obrtni in industrialni delavci, slovenski učitelji in profesorji, slovenski uradniki in trgovski sotrudniki, slovenski delavni obrtniki in kmetje zaslombe in varstva njih interesov; naša stranka vodi boj za izboljšanje njih gmotnega položaja in s tem za boljša sredstva njih kulture in kdor zna šteti, lahko izračuna, da ima ta razred več pravice, imenovati se narod, kakor pa tisti, ki ga molzejo. Naša stranka je edina, ki se odločno bojuje za narodno avtonomijo in je programatično povedala, kaj je narodna avtonomija. Vsak socialni demokrat, ki pride v državni zbor, pomeni korak približanja k narodni avtonomiji, torej k rešitvi narodnega vprašanja, k osvoboditvi slovenskega naroda.

V čem so vendar drugi bolj slovenski? V frazah morda. V napitnicah o polnoči, v baharijі, v posnemanju vsake nacionalne neumnosti, drugih šovinistov, v deklamacijah o polnih želodcih, ki jih bodemo imeli baje vsi v Zedinjeni Sloveniji, o kateri nam pa nikoli ne znajo povedati, kako jo dosežemo. Socialna demokracija pa je edina podala program za rešitev narodnega vprašanja, in sicer program, ki zagotavlja res enakopravnost. Ako bode socialna demokracija dovolj močna, postane narodna avtonomija kri in meso. Ako bodo v državnem zboru šovinisti v večini, se bodo ravsali

Sodrugi in somišljeniki, spominjajte se volilnega sklada!

nadalje, in če narod ob takem delu propade, imajo vsaj zavest, da so prepevali «Hej, Slovani!» in da so bili «navdušeni».

Prav za slovenski narod je največje važnosti, da ga zastopajo socialni demokratje. Čim več jih bode v parlamentu, tem bolje bode poskrbljeno za slovenski narod. Na vse jeremijade propadajočih klik, ki nimajo ne ciljev, ne delavne moči, je najboljši odgovor:

Slovenci, volite socialne demokrate!

Domače stvari.

Ljubljanski volilni imenik je, kakor se poroča, na mestnem magistratu izdelan. Vseh državnozborskih volilcev je po tem imeniku 6990. Po volilnih okrajih se dele: 1. Šolski okraj 673; 2. Št. Jakobski okraj 1092; 3. Dvorski okraj (brez Krakovega in Trnova) 1357; 4. Krakov in Trnovo 861; 5. Kolodvorski okraj vzhodno od Dunajske ceste 1420; 6. Kolodvorski okraj zapadno od Dunajske ceste 638; 7. Predmestja Hauptmanca, Hradeckega vas, Ilovica, Karolinska zemlja, Orlova ulica, Črna vas, Dolenjska cesta in Galjevica 390; 8. Vodmat 559 volilcev. To število se utegne vsled reklamacij še kaj izpremeniti. Posebno velike pa te izpremembe bržčas ne bodo. Naše somišljenike opozarjamo vsekakor, naj bodo pripravljeni, da se prepričajo, ali so zapisani v volilni imenik, čim bode razložen.

Ljubljanska volilna reforma je končno vendar dobila noge. V torek je imel občinski zbor sejo, na kateri je sprejel načrt novega volilnega reda po ne ravno globoko segajoči debati, katere so se udeležili svetniki Prosenc, dr. Oražen in dr. Triller. Prosenc je dejal, da se je on prvi od občinskih svetovalcev potegoval za volilno reformo, pa so njegov načrt izgubili, župan je pa odgovarjal, da je bil njegov načrt poln protislovij. Dr. Oražen je bil radikalen in je zahteval tudi za četrti razred žensko volilno pravico, dr. Triller pa je nastopil kot diplomat in je vedel, da vlada ne bi odobrila tako radikalne reforme, zato je proti njej. V svojem govoru se je obregnil dr. Triller tudi ob «Rdeči Prapor», ki je baje po krivem obdolževal občinski svet zavlačenja reforme. Dr. Triller zna menda računati: Leta 1896, kmalu po vsprejetju Badenijeve pete kurije, je obljubil ljubljanski občinski svet prvikrat razširjenje občinske volilne pravice. Od leta 1896 do 1907 je, če štejemo na prste, 11 let. V jeseni leta 1905 je bil županov načrt odkazan odseku; 16, reci in piši šestnajst mesecev je rabil, da je prišel na plenarno sejo. Torej, dr. Triller ima prav. Mi smo nagajivci brez manir, občinski svet pa ni zavlačeval ničesar, temveč priganjal je, pehal je, delal v galopu, tako da je prišel čisto ob sapo. — Po sprejetem načrtu dobe v IV. razredu volilno pravico vsi, ki je še nimajo v prvih treh razredih. Pogoj je dveletno nepretrgano bivanje v občini. V torek je bila razprava o občinskem redu. Upamo, da se oportunistična gospoda vsaj toliko ojunači, da zviša število svetnikov za IV. razred na deset. Da bi imelo največje število volilcev najmanj zastopnikov, tega tudi «na levem krilu stoječi» dr. Triller ne bo znal «utemeljiti».

Pouk za državnozborske volitve je izdala klerikalna stranka v precej obsežni brošuri, ki jo je sestavil dr. Šusteršič. V uvodu pravi: «Povdarjam pa izrecno, da ta knjižica ni namenjena za javnost, temveč izključno le za porabo zaupnikov Slovenske Ljudske Stranke. Zato gg. zaupnike pozivljem, naj to knjižico hranijo za-se in jo nikomur in pod nobenim pogojem ne dajo iz rok.» Ponatis knjižice je prepovedan. Po vsem tem bi bilo slutiti, da obsega kdove kakšne tajnosti in mistična navodila, s katerimi se volilce lahko tako zacopra, da morajo voliti klerikalno. Če pa jo pregledamo, vidimo, da ni v njej nič druzega, kakor komentar novih volilnih zakonov in pouk, kakršnega daje vsaka stranka zaupnikom in volilcem v najširši javnosti. Kako je treba skrbeti za volilne imenike, za reklamacije, kako je treba agitirati, pravilno zapisovati imena kandidatov, imenovati zaupnike k volilnim komisijam, vse to se lahko čita ob času volilnega gibanja v najraznovrstnejših časopisih. Če misli dr. Šusteršič, da se druge stranke ne morejo naučiti zakona in agitacije od nikjer, kakor iz njegove knjižice, tedaj podcenjuje zelo vsaj socialno-demokratično stranko. Naj le pregleda socialistične časopise iz časa prejšnjih volitev, pa se lahko prepriča, da ni povedal v svoji knjižici prav nič novega in da tudi pri teh volitvah ne bodemo pasli lenobe glede pouka svojih volilcev, je tako gotovo, kakor je amen v očenašu.

Štimung! Štimung! Ako gredo ljudje v gledališče na premijero, s prepričanjem, da je nova komedija itak za makulaturo, tedaj je tudi najboljšim igralcem težko, priboriti stvari uspeh. Ali čeje razpolo ženje dobro, že preden se dvigne zastor, tedaj triumfira lahko tudi slabotno delo. To vedo naši klerikalci in zato jim je za volitve tudi glavna skrb, delati štimungo med volilci. Skličejo shod; pride dvajset ljudi, govorniki meljejo puhle fraze poslušalci se dolgočasijo in uhajajo. Ali drugi dan prinese «Slovenec» poročilo o stotinah navdušenega ljudstva, ki je nosilo klerikalne agitatorje po ramah in je kričalo «Živio!», dokler ni bil hripav zadnji mož. Ako bi se zmagovalo s «Slovenčevimi» noticami, tedaj ga seveda ne bi bilo okraja, kjer bi mogel biti izvoljen kdo drugi kakor klerikalec. Ravno tej režiji so imeli doslej klerikalci zahvaliti mnogo in mnogo uspehov. Ali ves tamtam ne dokazuje, da bi bilo res vse slovensko ljudstvo klerikalno. V «Slovencu» se bahajo, vedo pa vendar prav dobro, da je v deželi mnogo odpora proti klerikalizmu. Čim glasneje kriče in prorokujejo klerikalno zmago, tem gotovejše je, da napreduje socialna demokracija in da se je klerikalci boje.

Sigurni zmage so baje klerikalci v ljubljanski okolici. Čudno je le, da vzlic svojemu neomajanemu zaupanju agitirajo na vse kriplje, da hodijo od hiše do hiše, da nagovarjajo ženice, naj uplivajo na svoje može in da pošiljajo volilcem pisma, v katerih jih rote z bogom in s hudičem, naj glasujejo za klerikalce. Pa so tako umazani, da jih pošiljajo nefrankovana. Za klerikalizem so ta pisma zelo značilna. Ako bi se izpolnile njih želje, bi moral znati ves svet tako pisati, kakor znajo njih agitatorji. Da se izve, kakšen je kulturni cilj klerikalcev, podajamo tako pismo nepopačeno, to se pravi v pristni klerikalni ortografiji. Dobesedno se glasi takole:

Dragi N. N. sakaj seti tako ženeš sata svet kaj nemislis umret kaj nevež deje en zam bog detelogka pokliče vsakdan iz tega sveta pačemisliž hlih tak bit ti pa saj druge nikar nazapilavi kaj teninič sram kotat počneš pato neboš sam dobil bodotud tvoj prijatli kerjig imaš več tidaješ listke zdej gapatut tinazadobiš pačejig boššepošilav boš pažekaj duruziga dobil bog je več

kot hudč
jebil in bo

Sodbo o tej modrosti naj si napravijo čitatelji.

«Nova doba» pravi, da je socialna demokracija slovenskemu narodu tuja. Če bi bilo to res, ne bi bil nihče srečnejši od nas. Ampak glasilo «Slovenske Gospodarske Stranke» je pozabilo dokazati to trditev. In trda bi ji bila, ako bi jo morala dokazati. Kajti tedaj bi morala dokazati, da je izkoriščanje slovenskemu narodu tuje, da mu je beda tuja, da mu je gospodarska konkurenca tuja, da mu je stradanje delavcev tuje, da mu ja izseljevanje kmetov tuje, da mu je kulturna zanemarjenost tuja, da mu je nadprodukcija delavne inteligence tuja, da mu je brezobzirnost kapitalizma tuja; dokazati bi morala, da se ustavlja socialno vprašanje ob Dravi in Adriji ter da se nastavlja šele onkraj Sotle, da na Slovenskem ni družabnih razredov z nasprotnimi interesi, torej tudi ne razrednega boja; da Slovencem ni treba ničesar nabavljati od zunaj in ničesar prodajati ven; da je okrog Slovenstva kitajski zid, izven katerega se vrše hudobije in grozovitosti, dočim teče pri nas samo med in mleko, da nam ni treba nobenih zvez z drugimi; dokazati bi morala, da v slovenskem proletarijatu ni hrepenenja po človeškem materielnem življenju in po višji kulturi, da je slovenskemu delavstvu vsako stremljenje po napredku tuje. Kadar nam dokaže vse to, tedaj se pomenimo dalje,

Ljubezen do bližnjega je temeljni nauk krščanstva. Ni pa načelo klerikalcev, ki so že davno pozabili, kar je učil Kristus o nabiranju žerjavice po glavah sovražnikov. Nekje na Gorenjskem imajo župnika, ki je znan daleč izven njegove fare kot navdušen pristaš in agitator klerikalne stranke. Njegova gorečnost je tako velika, da nikakor ne more videti rdeče barve niti na pogrebnih vencih. Misliti bi bilo, da tiči takemu gospodu krščanstvo v vseh kosteh. Ali ljubezen do bližnjega je tam zelo čudne sorte in se izraža v tem, da se poskuša bližnjemu škodovati, edino zato, ker si usoja imeti drugo politično mnenje. Sledeče pismo je za to nedvomen dokaz:

Jesenice 11./1. 1907.

Dragi!

O L. Z., trgovcu na Javorniku, ne vem kaj posebnega povedati. To vem, da predaja tudi «Slov. Narod», ki blati vse kar je katoliškega. Če ni prav, ako kdo sam smrtni strup zauživa, gotovo je še manj prav, če tak strup drugim prodaja. Kdor prodaja «Slov. Narod», smatrati se mora za očitnega grešnika. Toliko mislim bo zadostovalo, če držite kaj na vero svojih očetov in se držite verskega prepričanja.

Pozdravljeni! J. Z.
župnik.

Gospodu župniku pač ne gre v glavo, da se je upal čas od srednjega veka napredovati do dvajsetega stoletja. Pa je res žalostno, da se ljudje ne zmenijo več za indeks in da se ne more sežigati grešnikov, ki berejo «prepovedane» reči.

Celjska «Domovina» ne more prenašati pravičnega priznanja. Da bi jo socialni demokratje imenovali lojalno, to jo boli preveč, pa hiti, da otrese raz sebe tako insinuacijo. Primerno priložnost je našla v Ciril-Metodijski tiskarni, kjer se je spravila nad stavce. Ni ji prav, če se ima v slovenski tiskarni nemške stavce. To je lepo. Ali z lepimi noticami ne bode «Domovina» mnogo opravila, kajti podjetnik ne jemlje delavcev zaradi narodnosti, temveč da ima koristi od njihovega dela, pa vpraša le, kje je večja korist. To je že tako v kapitalističnem svetu, da je največji narodnjak kot podjetnik popolnoma internacionalen. Nikar pa naj «Domovina» ne obeša socialni demokraciji modric in podobnega plevela. Vsekakor imajo tudi stavci svobodo političnega prepričanja; kolikor poznamo to delavsko kategorijo, vemo, da je v njej prav malo hajlovcev, če pa je posameznik, je to končno tudi njegova stvar, kakor se ne more nikomur braniti, ako je političen primojdušar. Prav zadovoljni bi bili, ako bi bili že vsi ljudje, ki delajo, socialni demokratje. Ali doslej se tolažimo, da tiste, ki niso, še pridobimo. «Domovina» pa naj se ne znaša nad socialno demokracijo, kjer nima prav, kajti če bi se hotelo pribijati vse napake njenih pristašev, bi lahko zmanjkalo žebljev.

Ljubljanski obrtniki in volitve. Klerikalci delajo v Ljubljani tako, kakor da bi bili obrtniki od prvega do zadnjega v njihovem taboru in kakor da bi bilo naravnost izdajstvo, ako bi glasoval kak obrtnik za kakšnega druzega kandidata, kakor za gospoda Kregarja. Ali tudi verjamejo vse, kar pravijo, je seveda druga stvar, gotovo pa je, da so si izmislili pravi žonglerski trik, s katerim so hoteli pridobiti obrtništvo. Ustanovitev «Obrambne zveze zavednih obrtnikov» je bila prva stopnja. Že takrat smo rekli, da je društvo namenjeno klerikalni propagandi in da ima služiti volilnim namenom. Seveda se je «Slovenec» zaganjal v vsakogar, kdor je trdil kaj takega; razni «naprednjaki», ki so dobili mesta v obrambni zvezi, so bili užaljeni v srce, če se je reklo, da je društvo klerikalno. Naivni ljudje so verjeli, da imajo prav; «Zveza» ima samo ščititi obrtniške interese, sicer pa so njeni udje lahko liberalci, klerikalci, socialisti — kar hočejo. Nekaj časa so držale te krinke. Ali prišel je dan klerikalnega volilnega shoda v «Unionu» in marsikdo se je začudil, ko je začela «Obrambna zveza» razpošiljati posebna vabila na ta shod. Ali zopet so se našli Beschwichtigungshofrati, ki so tolmačili stvar po svoje. «Pojdite no», so dejali; «to nima nič opraviti s klerikalno stranko; od kdaj pa je Weibel klerikalec? Ampak stališče obrtnikov jim pojasnimo, da bodo gledali!» V nedeljo pa so gledali, in sicer prav debelo tisti, ki so do tedaj verjeli. V predsedništvu shoda je sedel Pust, ki «nikoli ni bil in ne bo klerikalec»; «stališča obrtnikov» ni nihče pojasnjeval, ampak število obiskovalcev se je vsled vabila «Obrambne zveze» res lepo povečalo. In Kregarja so imenovali za kandidata. Kdor pa misli, da je bila ta šahovska poteza res nadvse modra, je v modrijanstvu krvav začetnik. Res je, da je intriga voditeljev obrambne zveze povzročila veliko razburjenje med obrtniki, ki prav nič niso zadovoljni s tem, da bi se jih kar speče odneslo v klerikalni tabor. Resnica je, da se je večina obrtnikov naveličala liberalnega političnega diletantizma, ali da bi se zato z dlako zapisala klerikalizmu, pa ni res.

Norčuje se «Slovenec» iz tistih obrtnikov, ki so bili v nedeljo na shodu pri Hafnerju. Ako bi sklicali klerikalci shod s tako neznano agitacijo, tedaj gotovo ne spravijo toliko obrtnikov skupaj, koliko se jih je zbralo tukaj. Pa ni ravno modro, da se norčuje, zakaj pridobil ne bode na ta način obrtnikov za klerikalce. Je tudi med njimi takih, ki ne mislijo po Bonaventurinem receptu. Sicer pa so bili udeleženci s shodom zadovoljni in to je bolj važno, kakor če «Slovenec» ni bil zadovoljen. Toda ker je froclarija pri Slovenčevcih priljubljena, bi jih moralo veseliti, da zadene včasih tudi njih. Opazke na pismo, ki ga je pisal njih kandidat pazniškemu osobju neke precejšnje ljubljanske tovarne, tudi niso od muh in iz njih je razvidno, da bi bilo tudi klerikalcem včasi kaj druzega treba kakor norčevati se iz slojev, ki jim bodo delali še mnogo preglavice.

Predavanje prof. dr. Heinza iz Zagreba o oblikah in življenju bakterij, ki ga je priredila «Akademija» dne 2. in 3. marca, je bilo izmed vseh dosedanjih vseučiliških predavanj najbolj popularno, razumljivo, h čemur je pripomogel predavatelj s svojim temperamentom. V prvem delu je govoril dr. Heinz o oblikah bakterij, to je o najmanših rastlinskih bitjih, kar je vse pojasnjeval z zgledi in s slikami. V drugem delu predavanja je razpravljal o življenju bakterij in se dotaknil vprašanja: Odkod to rastlinsko bitje, odkod življenje vobče? Sedanja živa bitja so brezdvomno nastala iz drugih živih bitij, od svojih starišev, iz semena, jajčic itd.; toda čisto logično je, da so morali nastati prvi organizmi iz nežive tvarine. Prof. dr. Heinz je končno razpravljal o delovanju bakterij kot povzročitelji raznih bolezni (bacili kolere, jetike itd.). Interesantno predavanje je našlo številno občinstvo in zasluženo priznanje.

Drugo predavanje v Šiški je bilo v pondeljek, 11. t. m. Nadaljeval je ces. svetnik profesor Franke svoje zanimivo predavanje o znanstvenem socializmu. Škoda, da nalaga sedanja predvolilna doba sodrugom toliko drugih nalog, da udeležba ni bila tako številna, kakor bi bila gotovo v drugih razmerah. Predavanje je pokazalo, da je predavatelj temeljito proučil svoj predmet in se je posebno odlikoval z jasnostjo. Prihodnje predavanje je v pondeljek, 18. t. m.

Akademija. V nedeljo dne 17. t. m. predava ob 8. uri zzečer v «Mestnem domu» univ. prof. dr. Izidor Kršnjavi iz Zagreba «O prosvetnem delovanju Frančiškanov na Hrvaškem.» — Prof.

dr. Fran Markovič predava o «Simonu Gregorčiču» dne 24. t. m., namesto 17. t. m.

Iz krogov mlajše slovenske generacije se nam piše: Zadnji «Naš List» je pobožno in dobrohotno posvaril mlado inteligenco, da naj pretrga svoje koketno razmerje s socialno demokracijo. Dokler nismo izvojevali obstoja slovenskemu narodu kot takšnemu, tako podpre svoj očetovski nasvet, moramo razredne in stanovske borbe puščati v stran. — Memento, ki bi prav nič skaze ne delal homeopatiji novic iz let sedemdesetih, bo segal mladi inteligenci brezdvomno do srca. Že sam nasvet, da naj ignorira družabne pojave kakor so razredni boji, je vreden da gre v sé in stori odkritosrčen kes in dejansko pokoro. In zato se bode bojevala za obstoj slovenskega naroda ob strani produkcijskih slojev, ki tvorijo jedro in večino naroda, videč najzanesljivejše poroštvo narodnega obstanka v obstanku njega proizvajalnih slojev. — Če naj pomenja uvedba splošne in enake volilne pravice v resnici novo dobo političnega, kulturnega in socialnega napredka v avstrijski politiki, ne smejo v novo zbornico dospeti stari ljudje s starimi nazori. Novo državnozborsko zastopstvo mora sestajati iz ljudi, ki imajo smisla za socialno politiko, in ki hočejo svoje sile žrtvovati temu delu. Med ljubljanskimi kandidati ima to socialno-politično kvalifikacijo le kandidat socialnodemokratične stranke E. Kristan. In če ne z drugih ozirov, že zategadelj, ker sploh ni izbere, je tudi nesocialnodemokratični inteligenci, ki ji narodni, socialni in politični napredek niso le paradni plašč, jasno začrtano stališče od predstoječih volitvah.

Gospod Anton Belec, cesarski namestnik, vulgo župan občine Št. Vid nad Ljubljano in načelnik okoliške okrajne bolniške blagajne, mora biti zelo predržen ptič, ker sicer bi se ne bil upal v družbi enako predrznega kaplana šentvidskega prigovarjati najemnici gostilne «pri Kraljiču», da bi socialistom odpovedala prostore, ki jim jih je dala na razpolago za nedeljski shod. Ako se gospod Belec nikakor neče poštenim potom seznaniti z zakonom o volilni svobodi in svobodi zborovanja, naj bo prepričan, da so sredstva tukaj, s kojimi se bo dalo gosp. župana k temu prisiliti. Torej aut, aut! — Sicer se pa sodruge opozarja, naj bodo pri najemanju gostilniških prostorov v svrho obdržavanja shodov oprezni in naj takoj naznanijo okrajnemu odboru vsakogar, kdor bi skušal gostilničarjem prigovarjati k odpovedi že obljubljenih prostorov, da se bo takim ptičkom nekoliko stopilo na prste, pa makar da so sami župani!

Sodrugi, delavci!

Zahtevajte po vseh gostilnah, kavarnah in brivnicah „Rdeči Prapor“!

Politični odsevi.

Proti zakonu o zavarovanju zasebnih uradnikov so priredili dunajski trgovski pomočniki v nedeljo v koloseju velik protesten shod. Kakor znano, je ta zakon prava krparija, ki nalaga privatnim uradnikom in uslužbencem velike žrtve, ali o pravicah je v njej prav malo zaslediti. Gibanje dunajskih trgovskih pomočnikov pokaže menda tudi našim trgovskim sotrudnikom, da se ni treba kar skesano vdati v usodo, ki jim jo namenja ta zakon. Ako se združijo privatni uradniki in nastavljenci, pokažejo lahko tako mogočen protest, da izgine skrpani zaken kakor strašilo z gledališkega odra. Koristi od zavarovanja imajo pričakovati privatni uslužbenci le tedaj, ako se uresniči socialno-demokratična zahteva glede splošnega zavarovanja, ki naj ne obsega samo preskrbe v starosti, katere itak ne doseže polovica zavarovancev, ampak tudi preskrbo onemoglih ter zadostno preskrbo vdov in sirot. Na dunajskem shodu je prišlo do rabuke vsled nastopa nekega konfuznega nemško-nacionalnega mladeniča; komisar, ki je bil menda tudi še novinec na shodu, je razpustil zbor. Protesta trgovskih sotrudnikov pa to pač ne ustavi.

Krščansko-socialna stranka na Dunaju je imela v nedeljo shod, kateremu je nadela ponosno ime «zbor stranke», zato ker je bilo na njem navzočih nekoliko zunanjih gostov. Shod je sprejel volilni manifest krščansko-socialne stranke. Opažalo se je, da ni Luegerja.

Hinavščina ogrske vlade se je tudi po govoru grofa Andrassyja prav hitro pokazala. Kakor znano, se je minister za notranje zadeve v parlamentu z besedami predstavil kakor modern, liberalen človek, ki razume, da je organizacija edino sredstvo delavstva v boju za pridobitev boljših razmer. Toda drugi dan je bila razpuščena organizacija stavbinskih delavcev, češ, da vodi stavke in da še med zidarji agitira za socialistično časopisje. Najlepše je pa to, da je podpisal Andrassy dekret razpusta že dan preden je imel svoj lepi govor v državnem zboru. Hinavščina koalicijske vlade je torej vnovič dokazana. Delavstvo pa ne more mirno prenašati tega nasilstva. Na shodu, katerega se je udeležilo 15000 delavcev, je protestiralo proti razpustu in povsem je pričakovati, da pridejo na Ogrskem še burni dnevi.

Tudi proti nemadjarskim narodom nastopa ogrska vlada od dne do dne brutalneje. Sedaj hoče po vsej sili vpeljati madjarščino v vse šole kot učni jezik; ako je v kakšni šoli enkrat vpeljan madjarski pouk, bi moral ostati neizpremenjen za vse čase. Ni se čuditi, da se neprenehoma povečuje odpor proti tej vladi; bolj čudno je pa, da hrvatske koalicijske stranke še vedno zaupajo madjarski koaliciji in podpirajo s svojo politiko brezobraznost madjarske vladajoče klike.

Hrvatski sabor je po dolgi in predolgi debati sprejel adreso na kralja, katero je potem saborska deputacija s predsednikom dr. Medakovićem na čelu izročila vladarju. Sabor je tudi sklenil, prositi kralja, naj izda amnestijo za vse zaradi političnih zločinov pod staro vlado obsojenih. Kralj je sprejel adreso, izrekel je pa saboru grajo, da posega z vprašanjem amnestije v izključne vladarske pravice in da se peča z vprašanjem glagolice. Sabor je sprejel poročilo o avdijenci pri kralju molče.

Srbski ministrski predsednik Pašić je odgovarjal v skupščini na neko interpelacijo o razmerju med Srbijo in Avstrijo. Dejal je, da je bil zadnji odgovor Avstrije zadovoljiv in da je pripravljena, začeti pogajanja o trgovinskem ugovoru na čisto trgovskopolitični podlagi. Obljubilo se je, da začno pogajanja z Rumunsko in Bulgarsko. Vsled tega ne stori Srbija dotlej nobenih korakov.

Bulgarski ministrski predsednik Petkov je bil v pondeljek, 11. t. m. ob 5. uri popoldne ubit. Vračal se je z ministrom Genadjevom z izprehoda, pred njim sta šla vojni minister Savov in finančni minister Pajakov. Tik za Petkovom je šel njegov osebni orožnik, dalje osebni sluga in nekoliko poslancev. Šli so po akacijskem drevoredu, ki drži od sobranja k carigrajski cesti. Napadalec se je natihoma približal Petkovu ter je trikrat ustrelil nanj iz revolverja. Genadjev je bil ranjen na roki. Petkova so odnesli v stanovanje, kjer je umrl. Genadjev je baje takoj izpoznal v napadalcu nekega odpuščenega uradnika, ter je hotel streljati nanj. Ta je pobegnil, pa so ga kmalu prijeli. Oficiozno se naglaša, da je bilo maščevanje zaradi odpusta iz službe povod napadu; z ozirom na brutalno preganjanje socialistov in opozicije sploh, je pa le mogoče, da so odločali politični motivi. Sicer je pa tudi značilno za razmere v Bulgariji, da se izprehaja ministrski predsednik samo v spremstvu žandarjev, slug in drugih trabantov ter da nosijo ministri na izprehodih samokrese seboj.

Mirovna komedija se zopet približuje. Za drugo konferenco v Hagu, ki je bila lansko leto odložena, je baje izdelan program. Gre se baje v prvi vrsti za izpolnitev določb o mirni ureditvi mednarodnih konfliktov. Druga naloga, ki jo ima konferenca, je izpolnitev sklepov iz leta 1899 o nalogah in šegah vojne na suhem, o začetku sovražnosti, o pravicah nevtralnih i. t. d. Tretja točka obsega razna vprašanja vojnega prava na morju, končno pa določbe glede uporabe genfske konvencije na morju. O razoroženju torej ni govora; tudi o znižanju vojsk na suhem in na morju se ne bode razpravljalo. Konferenco imenujejo mirovno, ali vse, kar ima na dnevnem redu, je namenjeno vojni. Pa je tudi presmešno. Oficielne vlade kapitalizma naj bi poskusile odpraviti vojno iz sveta! Igračkati se nekoliko z mirovno idejo, to že gre. In to mora narodu zadostovati.

V Perziji se kaže sovražno gibanje proti kristjanom v Jezdu, odkoder jih mnogo beži. Pričakovati je, da bode trajala anarhija še dlje časa, ker nima niti vlada niti parlament prave moči.

Umetnost in književnost.

Državnozborske volilne zakone v dobrem pregledu obsega knjižica, ki je izšla v založbi tiskarne Iv. Pr. Lampreta v Kranju, Poznavanje zakonov je velevažno za vsacega volilca. Kakor znano, ni izpremenjen samo državni temeljni čisti volilni zakon, temveč zakon o volilni svobodi obsega mnogo popolnoma novih določb, ki jih je treba poznati. Knjižica, kateri je priložen zemljevidni pregled slovenskih volilnih okrajev, velja 60 vin., s pošto 70 vin.

Iz stranke.

Volilci!

Pazite po vseh občinah, kdaj bodo razloženi volilni imeniki, da ne zamudite reklamacijske dobe. Vsakdo se prepričaj, ali je vpisan v imenik. Dolžnost vsakega sodruga je, da skrbi za to.

Kandidature. Ker je sodrug Josip Kopač z opravki tržaškega tajništva preobložen, je odstopil od kandidature na Gorenjskem. Namesto njega kandidira jugoslovanska socialno-demokratična stranka v volilnem okraju Kranjska gora, Radovljica, Tržič sodruga dr. **Antona Dermoto,** odvetniškega kandidata v Ljubljani.

Ljubljanski občinski volilci! Okrajni volilni odbor za Ljubljano je na svoji zadnji seji sklenil v izvrševanju sklepa okrajne konference, postaviti za letošnje volitve v občinski svet ljubljanski dva kandidata, in sicer sodruga: Dr. Anton Dermota, odvetniški kandidat in Ethin Kristan, pisatelj. Natančneja obvestila dobe volilci pravočasno.

Ljubljanski cestni zaupniki se še enkrat opozarjajo, da je pojutrišnjem, v nedeljo, točno ob pol 10. uri dopoldan sestanek v gostilni «pri levu» na Marije Terezije cesti. Vsakdo, ki je na zadnji konferenci podpisal vprašalni listek, naj pride zanesljivo in točno, da se ne bo po nepotrebnem tratilo časa.

Sodruge železničarje vseh kategorij in obeh železnic se opozarja na razglase, ki so nabiti po delavnicah in kasarnah v Ljubljani, Trbižu in drugih krajih področja ljubljanskih podružnic in se naprošajo, da se zanesljivo vdeleže sestanka, ki bo v nedeljo, 24. marca 1907 točno ob 9. uri dopoldan v Ljubljani.

Kjer sodrugi ljubljanskega okoliša žele kak shod, naj to takoj naznanijo načelniku ljubljanskega okrajnega odbora, sodrugu Iv. Kocmur-ju, Ljubljana, Cerkvene ulice št. 19, ali pa upravništvu «Rdečega Prapora», ki posreduje v vseh volilnih zadevah.

Državna zveza kožarskih delavcev ima svoj deseti občni zbor dne 31. marca in 1. aprila na Dunaju, XII. okraj, Schönbrunnerstrasse 168 (Austria-Säle). Delegatje, ki žele, da se jim preskrbe prenočišča, naj naznanijo to centrali do 20. marca.

Dalmatinski sodrugi so odposlali pred kratkim svojega zastopnika Dušana Jankova iz Splita v Trst, da se dogovori glede politične organizacije dalmatinske socialne demokracije z ondotnima političnema odboroma. Sklenilo se je, da ustanovi jugoslovanska socialno demokratična stranka za sedaj politične odbore v Splitu, Šibeniku in Dubrovniku. Deželni politični odbor se ustanovi v Splitu. Začetkom meseca aprila se ima sklicati v Split deželno konferenco, ki ima definitivno odločati o vprašanjih glede državnozborskih volitev in precizirati stališče dalmatinskih sodrugov v vpršanju zjedinjenja Dalmacije s Hrvatsko.

«Radničke novine», glasilo srbske socialnodemokratične stranke, objavljajo v predzadnji številki jako simpatičen članek o jugoslovanski socialno-demokratični stranki v Avstriji.

Socialni pregled.

Zidarji, pozor! Iz Sarajeva nam pišejo: «Približuje se čas stavbne sezone in vse kaže, da stojimo pred velikimi boji. Podjetniki nameravajo presenetiti delavce s tem, da hočejo odpraviti ugovor iz prejšnjih let ter poslabšati mezdne pogoje. Pripravljeni moramo biti torej na hudo borbo, ter prosimo zidarske in sploh stavbinske delavce, naj nas podpirajo stem, da ne iščejo in ne prevzamejo dela v Sarajevu». — Zidarje prosimo, naj obvestijo o tem vse tovariše.

Dunajski socialisti so se zbrali v nedeljo, kakor vsako leto, na grobu marčnih žrtev na pokopališču, kjer so položile vse organizacije svoje vence. Med temi je bil tudi eden jugoslovanskega izobraževalnega društva «Sloga». Nad grobom so govorili dr. Ellenbogen za nemške, Dvořak za češke, Erakowski za poljske socialiste.

Jugoslovansko delavsko društvo «Sloboda» v Curihu (Zürich v Švici), vabi sodruge, ki potujejo skozi Švico, da se oglasijo v društvu, Münstergasse 20, restavracija Schlauch. Sodrugi ki se lahko izkažejo, da so politično organizirani, dobe tam potovalno podporo.

Shodi.

V Ljubljani in v ljubljanski okolici se je v pretečenih štirinajstih dneh vršilo 12 večjih in manjših zaupnih shodov volilcev. Največja vdeležba je bila v Ljubljani «pri levu» (184), najmanjša pa na Vič-Glincah (73). Na Glincah je bil sestanek samo strankinih zaupnikov, na kojem se je predlagalo organizacijski načrt za zaupnike krajev: Vič, Glince, Rožna Dolina, Vnanje Gorice, Brezovica, Notranje Gorice, Plešivica, Brezje, Dobrova, Gabrije, Hruševo, Kozarje, Podsmreko, Šujica in Stranska vas. Vsi sestanki, kakor dosedanji shodi sploh, so imeli pripravljalen značaj za poznejše večje shode. Z ozirom na ogromno delo, ki še čaka stranko, se naproša vse sodruge, ki so pripravljeni prevzeti kak posel, naj se zglase pri načelnikih dotičnih agitacijskih odborov v okolici ali pa v upravništvu «Rdečega Prapora» v Ljubljani.

Volilni shod tobačnih delavcev v Ljubljani, ki se je vršil prošlo soboto, je bil prav dobro obiskan in je soglasno ter z navdušenjem sprejel kandidaturi sodr. **Petriča in Kristana.** Poleg imenovanih dveh je poročal še sodrug Kocmur.

Volilni shod kovinskih delavcev ljubljanskih pretečeno nedeljo ni povsem povoljno izpadel, ker se sodrugi, ki so dobili nalog, sklicati ga, niso točno držali navodil okrajnega odbora. V kratkem se skliče več takih shodov in že danes opozarjamo sodruge, da dovedo vse do zadnjega moža na zborovališče.

Spodnja Šiška. Pretečeno soboto se je vršil v velikem salona gostilne «pri Kankertu» prav dobro obiskan shod volilcev, na kojem je poročal kandidat za ljubljansko okolico, sodrug **Josip Petrič**. Govorila sta tudi sodrug Kocmur in Tokan. Zbor, kateremu so predsedovali sodrug Menart, mizar, Komac, železničar in Bizjak, posestnik, je kandidaturo sodruga **Petriča** vzel enoglasno na znanje.

Moste pri Ljubljani. Česar bi človek pred letom skoro ne bil mislil, da bo kdaj mogoče, se je pretečno nedeljo zgodilo. V Mostah, pred kratkim še docela klerikalnem kraju, se je v nedeljo dopoldan vršil shod, ki je izpadel nad vse pričakovanje izvrstno. Že pred določeno uro so bile vse tri gostilniške sobe gos. Zakotnika tako natlačene volilcev, da ni kazalo druzega, kakor sneti vrata, pa v veži pripraviti prostor za govornike. Pa tudi sedaj ni zadostovalo, temveč se je moralo odpreti vrata na stopnjišče, tako, da so zborovalci stali natlačeno kakor slaniki, ne le v hiši, temveč tudi pred vežo. Soglasno predsednikom izvoljeni sodrug Lavtar poda besedo sodrugu Kocmurju ki v imenu okrajnega odbora predstavi kandidata sodruga **Petriča,** ki viharno pozdravljeni raztolmači na poglavitnejše zahteve socialno-demokrat. stranke in naloge ki čakajo bodoči državni zbor. Izvajanje sodruga **Petriča** je opetovano želo viharno odobravanje. Na to je sodrug Ravnikar v tričetrturnem krasnem govoru poljudno orisal neplodovitost stare poslanske zbornice, zlasti pa protiljudsko delovanje klerikalcev s posebnim ozirom na delavce in male kmete. Tudi sodrug Ravnikar je moral vsled navdušenega pritrjevanja svoj govor opetovano prekiniti. Istotako je sodrug Lavtar v navduševalnem govoru pozival navzoče k agilnosti in energičnemu skupnemu delovanju malih kmetov in delavcev in konečno dal kandidaturo sodruga **Petriča** na glasovanje, ki jo je do 200 oseb broječi shod med viharnim odobravanjem enoglasno sprejel. Ko se je sodrug **Petrič** zahvalil za izkazano mu zaupanje, je po vznešenem govoru sodruga Kocmurja predsednik zaključil lepi shod. Pripomniti je, da so se našega shoda udeležili izključno le domačini iz Most, dočim so na ob istem času se vršeči dr. Šušteršičev shod morali privleči kmete iz Tomačeva, Jarš, Šmartna in drugih oddaljenih krajev, da je bil sploh obiskan. Da, da, tudi v ljubljanski okolici se dani!

Št. Vid nad Ljubljano. Okolica se budi. Pravili so, da je v ljubljanski okolici vse klerikalno, vse črno; liberalci so že zdavnej metali puško v koruzo. In kaj se pokaže, ako se kdo resno prime dela? V ljubljanski okolici bi bile danes razmere lahko že vse drugačne, nego so, ako ne bi bila tradicionalna lenoba liberalcev zanemarjala vsega. Volilni shod, ki ga je priredila socialna demokracija v nedeljo, 10. t. m. popoldan v Št. Vidu, je sijajen dokaz za to trditev. Tukaj, kjer se je vedno trdilo, da je klerikalna komanda neomejena, se je na prvi poziv socialnih demokratov zbralo nad 200 delavcev in kmetov, tako da je bil prostor dobesedno nabasan in živo zanimanje zborovalcev za socialnodemokratične ideje je bilo nad vse pričakovanje veliko. Takega razpoloženja, kakršno se je pokazalo tukaj, pač ni najti ne na liberalnih, ne na klerikalnih shodih. Govoril je najprej sodrug Kocmur, ki je označil pomen državnozborskih volitev. Potem je razvil sodrug Petrič volilcem svoj program v jasnem, poljudnem govoru, ki je naredil na zborovalce velikanski utisk. Če pišejo nasprotniki od svojih agitatorjih, da so imeli «fulminantne» govore, tedaj bi morali pisati mi o Petričevem govoru kar v superlativih. Z nami enih misli so bili pač tudi poslušalci, ki so naplačali svojega kandidata z gromovitim ploskanjem. Potem je govoril sodrug E. Kristan o položaju kmeta in delavca v sedanji družbi, ter je začrtal edino pot, po kateri pridejo lahko do izboljšanja. Z napeto pozornostjo so poslušali volilci in pogostoma je spontano odobravanje pretrgavalo njegov govor. Nadalje je govoril sodrug Kocmur ki je obudil veliko zanimanje s paralelo, ki jo je naredil med Kristusovimi nauki in med praktičnim delovanjem klerikalcev. Sodrug Tokan je priporočil Petričevo kandidaturo. Neki klerikalec, ki je že prej skušal motiti shod z neslanimi naklici je začel sedaj ugovarjati. Zborovalci so mu dali najprej prostora v sobi, ali klatil je take neumnosti, da ga niso marali poslušati dalje. Končno se je oglasil neki domačin za besedo, ki je povedal, kaj je izkusil po svetu in je zatrdil, da se je prepričal da je socialna demokracija edina stranka, na katero se lahko uspešno opira ljudstvo. Petričeva kandidatura je bila sprejeta z navdušenimi živio klici in zborovalci so obljubili, da vložé vse moči za zmago socialne demokracije. Opomniti moramo, da je bilo na shodu tudi kmetov iz oddaljenih občin, ki so izrazili željo, da bi se priredilo take shode tudi pri njih.

Trbovlje. Pretečeno nedeljo je bil v gostilni Forte shod štajerske «Narodne stranke». Poročala sta odvetnika Gosak in Karlovšek iz Celja o organizaciji in o programu «Narodne stranke». Za njima se je oglasil sodrug Miha Čobal za besedo, da označi socialno demokratično stališče. Razložil je zborovalcem dosedanje socialno demokratično delo na političnem in družabnem polju, ter je povdarjal, da ima pričakovati delavec mali obrtnik in mali kmet resnega zastopstva svojih interesov edino v socialnodemokratični stranki. Podlaga socialne demokracije je čvrsta in široka; stranke niso ustanovili posamezniki, ampak nastala je iz potrebe najširših slojev. Ona je produkt zatiranja in izkoriščanja ter stranka vseh revežev, za katere se prej ni nihče zanimal; sedaj, ko so dobili tudi oni volilno pravico, jih pa obiskujejo agitatorji vseh strank s svojimi lepimi obljubami. Nadalje pride govornik na narodno vprašanje in opozarja na brnsko resolucijo; resnično je, da je slovenski narod zatiran in delavci, ki so del tega naroda, imajo dovolj uzroka, se bojevati za popolno enakopravnost slovenskega naroda z drugimi. Potem konstatira govornik, da se obrekuje socialnodemokratično stranko, da je sovražna veri. To je infamna laž, katere se večinoma zavedajo tisti, ki jih razširjajo; socialna demokracija prepušča svojim pristašem popolno svobodo v verskih rečeh ter izreka, da je vera privatna stvar vsacega posameznika. Tisti pa, ki izrabljajo vero za politično sleparstvo, so pa večji brezverci, kakor socialni demokratje. V tem trenotku je planil kaplan po koncu in zaklical: «Dokažite mi!» No, odgovor je imel kmalu. «Čitajte pastirski list!» je zagrmelo po dvorani. — V Hrastniku je bil ob 5. popoldan shod, katerega so se udeležili tudi socialni demokratje.

Brežice. Dne 19. t. m. ob 9. uri dopoldan je volilni shod v Brežicah «Hotel Adamus»; ob 3. uri popoldan pa v Velikiobreži.

Sv. Križ pri Trstu. V nedeljo dne 3. marca ob 3. uri popoldan se je vršil tu javni volilni shod. Navzočih je bilo nad 300 delavcev in kmetov v dvorani gostilne Maganjo. Shod je otvoril sodrug Florenin, ki je bil tudi izvoljen predsednikom. Prvi je govoril sodrug Regent, ki je v enournem govoru raztolmačil navzočim, da le, ako se pošlje v parlament socialistične poslance, se sme imeti upanje, da bodo varovani naši interesi. Gromovito ploskanje je pozdravilo sodruga Antona Jernejčiča, ko ga je predgovornik predstavil navzočim kot našega kandidata. Tudi sodrug Jernejčič je govoril navzočim ob burnem odobravanju, ki so se koncem shoda izrekli, da bodo vsi, kot en mož glasovali zanj, kot zastopnika stranke.

Po shodu je zadonela po dvorani mogočno delavska himna ob ploskanju in klici «Živela socialna demokracija».

Za naslado povemo, da je imel tukajšnji gospod župnik večernico do 5. ure popoldne, češ, da bo držal ljudstvo v cerkvi, da ne pojde na shod. No, gospod župnik je zgrešil, v cerkvi so pa molili za zmago «narodnega» kandidata. Radi bi vedeli, kateri stranki bo ta «narodni» kandidat pripadal. V vasi je vihrala ponosno rdeča zastava.

Št. Andraž. Tukaj je bil na 2. marca volilni shod naše stranke. Bil je prav dobro obiskan; nasprotne stranke se shoda niso udeležile. Sodrug Ropas je govoril o državnozborskih volitvah in raztolmačil program naše stranke točko za točko, potem je razlagal zakon o volilni svobodi ter pozival vse sodruge, da naj se drže tega zakona in gledajo na to, da ne bo nikdo naše stranke prišel v kake neprilike ter bil radi takih prestopkov ravno tedaj zaprt, kadar bi ga stranka pri volitvah najbolj potrebovala. Potem je dal predsednik sodrug Brisko kandidaturo sodruga Milosta za goriško okolico na glasovanje, katera je bila soglasno sprejeta.

Shodi se vrše v nedeljo dne 17. t. m. v Rajhenburgu ob pol 9. uri dopoldan v prostorih g. Antona Lukeka in v Rožnem pri Rajhenburgu dne 17. t. m. ob 1. uri popoldan v prostorih gosp. Antona Glasa. Poročevalec: Miha Čobal iz Zagorja

Volilni shodi

v okraju Idrija-Cerknica-Logatec-Vrhnika.

17. marca v nedeljo dopoldne ob 11. uri na Uncu.
17. » » popoldne » 3. uri v Cerknici.
17. » » zvečer ob 8. uri na Rakeku.
16. » » zvečer na Grahovem.
19. » » dop. v Dol. Logatcu.
19. » » pop. v Gor. Logatcu.
23. » » zvečer v Idriji.
24. » » dop. v Črnem vrhu.
25. » » dop. v Spod. Idriji.
25. » » popoldne v Žireh.

Lokale in ure začetka shodov naznanijo posebej sklicatelji.

Na vseh shodih se predstavi kandidat sodrug **Josip Kopač.**

Dopisi.

Vevče pri Ljubljani. Zgabi se lahko človeku ako mora polemizirati z našimi krščanskimi socialci. Njih metoda je tako surovo in umazana, da presega vse meje strankarskega boja. Ali sedaj nam je teh ostudnih zabavljic že odveč in prav resno svetujemo patentiranim kristjanom, naj prenehajo čivkati o Judeževih groših, kajti drugače jim zapojemo pesem, da jim bode dolgo brnelo po ušesih. S pobalinskim zmerjanjem ne bodo prikrili resnice, da so nekdaj obetali delavcem zlate gradove v oblakih, a da ne more povedati o kaki izpolnitvi ničesar niti kaplan Rihar, ki se kar cedi ljubezen do bližnjega z njega. Socialni demokratje niso dobili še nikoli darov v kakršnikoli obliki od tovarne, ali o intimnih zvezah med protestantovskim tovarniškim vodstvom in krščanskim socializmom, katoliškim farovžem in katoliško cerkvijo, čivkajo že vsi vrabci po strehah. Zidanje cerkve, Društvenega Doma, znana slavnost, bi znali mnogo povedati o «Judeževih groših»; veliki lestenec v cerkvi se blišči od njih, veliki zvon poje o njih. Socialnim demokratom ni ravnatelj Wagner nikoli obljubil, da bo prispeval za glasovir; ali vam morda tudi ni? Pa če je res «in vino veritas», tedaj bi vino, ki se je v mnogih sodčkih privalilo v farovško katoliško klet, tudi lahko povedalo marsikakšno resnico o svojem protestantovskem poreklu. Vidite torej, da poznamo razmere in če ne bode kmalu miru, vam povemo še kaj drugega. O svoji organizaciji pa ne govoričite. Temu pogrebnemu društvu, ki ni storilo za delavce še toliko, kolikor je črnega za nohtom, bo odklenkalo, prej nego mislite, zakaj delavci tudi že uvidevajo, da se dobi pri klerikalcih obljub na cente, da so voditelji lahko zadovoljni, ampak izboljšanje delavskega položaja znate samo ovirati.

Okoličan.

Brežice. (Liberalna svoboda.) Odkar je volilna reforma postala zakon, so nam kazali naši gospodje narodne stranke vedno prijazen obraz in se pritoževali nad klerikalnimi nasilstvi. Takoj pa, ko smo se obrnili k tem mogotcem, da bi nam dali prostore za volilne shode, da se predstavi tudi kandidat delavske stranke, so nam poslali sledeče odgovore: Iz Dobrove: «Zaradi še neizbranega kandidata od narodne stranke ne morem in ne smem dovoliti prostor svojega poslopja, zabranjuje naša tajnost. J. Cvetko, gostilničar». Iz Brežic: «Naznanjam Vam, da posojilnica (Narodni dom) Vaši prošnji ne more vstreči, ker je v svoji zadnji seji sklenil odbor, nobeni politični stranki dati prostora (podpis).» — Še pred kratkim ste zborovali v «Narodnem domu» naenkrat dve politični stranki, klerikalci in liberalci. Vidi se torej, da je to samo izgovor, ki ga ni treba vtemeljevati. Ravno tako pa si je tudi gostilničar poiskal vzrok, ki je tako smešen, da ni vredno pečati se ž njim. Kar hočemo omeniti, je to: Gospodje narodnjaki, ker vedno jokate radi zatiranja slovenskega naroda, ali niso delavci tudi del slovenskega naroda? Kje je tista prokleta svoboda, ki se sliši iz ust Vaših voditeljev? Kakor se obnašate, tako se Vam bo odgovorilo pri priložnosti. Da niste za pičico boljši, kakor klerikalci, ste nam že pokazali.

Rdeča straža.

Brežice na Štajerskem. V nedeljo, 17. svečana smo imeli tukaj kar dva shoda. To se je zgodilo nenadoma. Najprej je namreč napovedala «narodna stranka» svoj shod. Naenkrat je pa to klerikalce prijelo in v sobojo so začeli tudi oni strastno agitirati za svoj shod, ki so ga hitro sklicali tudi v «Narodni dom». V nedeljo se je zbralo res lepo število ljudstva, večinoma kmetov iz brežiške okolice, iz Vidma, Rajhenburga in z Bizeljskega. Pred «Narodnim domom» se je pa odigral prizor za bogove. Na eni strani velike dvorane je stal veleposestnik Balon, na drugi brežiški kaplan Gorjup, poleg stopnic pa advokat dr. Benkovič. Bilo je kakor na semnju. Eden je kričal: Narodna stranka zboruje zgoraj! — drugi: Kmečka zveza zboruje spodaj! Gor! Dol! Sem! Tja! Dolgo je trajal ta vrišč in ljudje večinoma niso vedeli, kam naj se obrnejo. Končno je odšla večina v veliko dvorano, kjer je zborovala «Narodna stranka», manjšina je ostala pri klerikalcih. Narodnjaki so obširno razpravljali o kmečkem položaju. Ali med vsemi besedami nismo slišali enega: Tudi v starem državnem zboru se je mnogo govorilo o kmetu, ali videli smo, da je pomagalo vse, kar se je storilo veleposestnikom, kmetu je pa od dne do dne slabše. To kar je dobro za bogate posestnike, ne pomaga nič malim kmetom. Ako bi bila skrb za kmeta res tako velika, kakor so glasne besede, ne bi bilo treba kmetom odhajati v Ameriko. Dandanes je kmetov položaj ravno tak, kakor delavčev; nam pomaga lahko stranka, ki se bojuje za reveže in zato je treba, da si podajo kmetje in delavci roke. Tako moramo pri volitvah nastopati, potem bomo dobili v državnem zboru zastopnike, ki bodo zmanjšali bremena ubogih, ne pa da bi jemali revežem in dajali bogatinom. Na klerikalnem shodu je imel glavno besedo dr. Benkovič. Govoril je seveda pristno klerikalno. Najbolj se je zaganjal v socialne demokrate. Ali kadar hoče zopet govoriti o naši stranki, mu svetujemo, naj se najprej nauči, kakšen je naš program. Ako hoče govoriti resnico, tedaj ne sme priti več s tako neumnostjo, da hočejo socialni demokratje vzeti ljudem Boga. Ravno socialni demokratje spoštujejo prepričanje vsakogar. Ali gospod Benkovič bi lahko vedel, da nima vera ničesar opraviti s politiko. Socialni demokratje hočejo take postave, da se bode siromašnemu ljudstvu bolje godilo, da bode imelo več pravic, da ne bode tako izkoriščano, kakor doslej in da ga ne bodo vsi preganjali. In tako šolo hoče, da se bodo tudi siromašni otroci naučili, kar potrebujejo za življenje. Socialni demokratje ne prepovedujejo nikomur moliti, ampak

v šoli se morajo otroci naučiti še kaj drugega, kakor par molitvic. Tudi kmetu je treba, da se več nauči. Seveda takim advokatom to ni ljubo, ker so jim nevedne ovčice bolj všeč. Gospod dr. Benkovič naj se torej navadi, rabiti drugo orožje, kajti mi tudi nismo iz lesa.

Trst. (Obstrukcija v deželnem zboru.) Skoraj bi se niti ne smelo govoriti o obstrukciji, kajti to, kaj so uprizorili okoličanski poslanci v dveh sejah deželnega zbora, ko se je razpravljalo o načrtu volilne reforme, se ne sme smatrati za resno obstrukcijo, temveč le za jako spretno in oportunistično, in obenem dobro preštudirano politično potezo, kateri je bil pred vsem namen, ustvariti tukajšnji narodni stranki podlago za agitacijo pri prihodnjih državnozborskih volitvah. Da se jim je to posrečilo, se imajo zahvaliti največ šovinizmu italijanske socialne večine, kateri je došla slovenska beseda v mestni palači kakor angelj rešitelj, ki ji je ovil okolu glave venec narodnega mučeništva. Navidezno se kaže stvar sicer drugače, in tudi mi, čeprav ne pripadamo narodni stranki, bi znali dokazati ljudstvu, da so imeli popolnoma prav, ter da jim res ni preostajalo druzega, nego povzdigniti svoj glas v slovenskem jeziku. Naše ljudstvo posluša take reči tako rado in se za politične stvari tako malo zanima, da res ni treba posebne globokoumnosti in politične agilnosti, če se mu hoče predstaviti lisico za največjo prijateljico kokoši. Stvar pa pridobi popolnoma drugačen pomen, če si jo ogledamo od vseh strani ter skušamo priti do dna njene strukture. In kdor je motril s treznim presojevanjem način obstrukcije slov. zastopnikov, kdor je s treznim prevdarkom prečital članek, ki ga je objavila «Edinost» pod naslovom «Kocka je padla» ter opazoval način, s katerim se je venčalo obstrukcijoniste ter jih proslavljalo kot narodne mučenike in junake, tedaj je takoj na jasnem, da ni bilo okoličanskim zastopnikom prav nič mari za zboljšanje ali preprečenje vsprejema volilnega načrta, temveč samo za strankarski interes, ki bi pa utegnil imeti za tuk. slovenski življ jako neugodne posledice. Poučljiv je bil jako ta nastop slovenskih narodnjakov, ker nam je pokazal, kakšnih sredstev je pripravljena se poprijeti stranka, da bi si ohranila svoje posestno stanje v času, ko se bode morala bojevati s stranko enake narodnosti, a le drugih političnih načel in nazorov. Želja za trenotno popularnostjo jo zavede tako, da pozabi popolnoma na posledice svojega nastopa ter ne vidi, kako zna škodovati mestnim Slovencem, ako se priklada še več drv na ogenj italijanskega šovinizma ter se daje fanatičnim agitatorjem priložnost, dokazovati, da morajo varovati «italijanski značaj» mesta in tako nezavedno ljudstvo nanovo priklepati ob vladajočo stranko. V stvari so naredili napako, ker bi bili s premišljeno, dobro organizirano obstrukcijo res lahko dosegli marsikatero izboljšanje volilnega načrta; taktika pa, za katero jim je šlo pač v prvi vrsti, je bila pa tudi izgrešena, ker bode imela italijanska večina s svojega stališča še več povoda za zatiranje Slovencev in delavcev. Gotovo: Ljudje, ki jim je politika le brezpomemben šport in ki razumejo o njenih notranjih nagibih in učinkih toliko, kolikor pajek o loterijskih številkah, si ne domišljuje, da bi mogla imeti prva slovenska beseda, ki se jo izpregovori v tržaškem mestnem domu lahko neizmerno škodljive posledice za socialni in narodni napredek tržaških Slovencev. Zdravi in resni političarji bi pa lahko izprevideli, da je ta korak v sedanjem času politična napaka prvega reda in če je njegov efekt na eno stran še tako teatralen, je na drugo stran ravno za Slovence pogubonosen. Ako se je hotelo obstruirati, kar bi bilo samoposebi povsem umestno, je bilo treba v ta namen porabiti drugih sredstev. In tu bodi tudi povedano, da je končno to le profanacija slovenskega jezika, ako se ga rabi kot enakovredno sredstvo s piščalkami in lovskimi rogovi. Da se ne pribori slovenskemu jeziku enakopravnost, je pač treba urejevati politiko z višjega stališča in na drug način. — Takoj po prvi seji deželnega odbora, ko je bilo opaziti sled pričetka obstrukcije, je italijanska večina stavila manjšini kompromisne predloge, ticoče se razdelitve števila mandatov v raznih okoličanskih razredih. Mimogrede bodi povedano, da je bil eden od teh sprejet v podrobni razpravi med hrupom manjšine od večine same, in sicer tisti, ki določa za I. razred enega, za drugi dva, za tretji tri in za četrti tri poslance. Tega «Edinost» ni povedala. Sicer ne trdimo, da je bil ta kompromisni predlog tak, ki naj bi ga manjšina slepo sprejela, ali razvidno je, da se je večina udala po prvem namigljaju obstrukcije in to zadošča, da bi bili slovenski narodnjaki še mnogo bolj uklonili tilnik večine, če bi bila njih obstrukcija resna. Toda seveda; obstrukcija je težavno delo, in ž njo si nakopljejo stranke navadno sovraštvo ljudstva; izgovoriti par slovenskih besed je veliko ložje in sedanji politični moment je bil za to najbolj primeren. Vedeli so, da bodo ž njimi samo razburili italijanske šoviniste in vedeli so, da jih bodo insultirali, ravno tako so tudi vedeli, da ne dosežejo ž njimi ničesar. In ker jim je bila volilna reforma le pretveza, namen pa, da se pokažejo kot narodne mučenike, in ker ostane njih posestno stanje v okolici kar se tiče deželnozborskega zastopstva, neizpremenjeno, tudi če vlada ne odobri načrta, so izigrali karto, ki je bila namenjena državnozborskim volitvam, in so res mislili, da zadenejo pravo. Dosedaj imajo od tega vsestranski dobiček; da se razumemo: vsestranski dobiček. Koliko koristi jim pa donese pri državnozborskih volitvah, nam pokaže prihodnjost. Na vsak način že sedaj lahko trdimo z mirnim srcem, da še niso pogodili psihološkega stanja ljudstva, ne političnih razmer. Da ne bo preveč mučenikov ne triumfatorjev, bo pa skrbela socialna demokracija.

Strokovni pregled.

Skupina zveze lesnih delavcev avstrijskih v Ljubljani je imela v nedeljo, dne 24. svečana t. l. v salonu gostilne pri «Levu» svoj letošnji redni občni zbor. Da se članstvo marljivo briga za društveno delovanje, je bilo razvidno iz nad vse pričakovanje mnogobrojne udeležbe. Na dnevnem redu je bilo: 1. Poročila funkcijonarjev; 2. volitve odbora in nadzorništva; 3. raznoterosti. Predsedoval je sodrug Umek. Najzanimivejše je bilo pač blagajniško poročilo, ki je bilo podano najprvo od polletnega zbora za vsak mesec posebej, potem za pretečeno polletje, končno za celo leto skupaj. Da se vidi, kaj delavci lahko storé, ako so le količkaj agilni, naj slede tukaj dohodki in izdatki:

Dohodkov je bilo od prvega januarja do 31. decembra 1906 skupaj 3.722·11 K, skupnih izdatkov pa 2.838·46 K.

Izdatki so takole razvrščeni:

Brezposelna podpora . .	234·—	K
Izredna podpora . . .	40·—	»
Časopisje	626·18	»
3% inkasa	56·72	»
Lokalna blagajna . . .	405·40	»
Pomnožitev knjižnice . .	61·72	»
Agitacija in shodi . . .	45·30	»
Preselilna podpora . . .	57·78	»
Bolniška podpora . . .	1295·36	»
Razno	16·—	»

Ostaja torej 883 K in 65 vin. prebitka.

Za kontrolo je poročal sodrug Povše, da so računi v redu.

To poročilo se je vzelo z zadovoljstvom na znanje.

Volitve so podale sledeči rezultat: Josip Rajntar predsednik, Ivan Tokan predsednikov namestnik; v odbor, ki se je pozneje konstituiral, so bili izvoljeni sledeči sodrugi: Kremžar, Dernikovič, Laznik, Rozmanc, Šušteršič, Grdodolnik, Trampuš, Rednak, Verbič, Bezlaj. V kontrolo sodrugi: Novak, Gabršek, Stanovnik, Šlosar.

Pri raznoterostih se je rešilo nekatere interne zadeve, na kar je sodrug Umek ob 3/4 12 zaključil ta velezanimivi zbor.

Tovariši! Imamo torej zopet eno leto plodonosnega dela za seboj; res je, da se imamo le naši požrtvovalnosti zahvaliti za take lepe uspehe. Poglejmo samo imponujoče številke izplačane bolniške podpore; radost nas mora navdajati pri pomisleku, koliko človekoljubja se je s tem ne samo z besedami, temveč dejansko izvršilo. Boju na gospodarskem in mezdnem polju se prejalislej ne bodemo mogli izogniti. Da se izvršuje prvo in doseže drugo, je na nas ležeče, da našo lepo organizacijo kolikor mogoče povzdignemo še višje, kajti le ta je naša zaščitnica in le v njej najdemo našo rešitev. K vsemu temu pa je v prvi vrsti treba vsestranske delavnosti in požrtvovalnosti; krona vsega pa je vstrajnost. Naposled bodi še sodrugu Golarju, ki je vodil dolgo vrsto let kot blagajnik vestno in pošteno denarne posle ljubljanskih mizarjev, za njegovo izredno požrtvovalnost topla zahvala.

Rectus.

Izkaz prostovoljnih darov.

Za tiskovni sklad dnevnika so darovali: Organizovani mizarji v Ljubljani 10 K.

Kot strankin davek so prispevali: Organizovani železničarji južne železnice v Ljubljani 39 K 90 vin.

Volilnemu skladu ljubljanske okrajne organizacije so darovali: Organizovani mizarji tvrdke Mathianove z željo, da bi tudi druge delavnice in stroke kaj prispevale 4 K 20 v.; I. Korošec 10 K; neznanec 5 K; neimenovani 10 K; spokorjeni liberalec monštrancarjem v zavist, delavstvu v korist; liberalcem v zgago, socialistom v zmago 2 K; neimenovan uradnik, ker Hribar ni držal besede, da ne kandidira 2 K; organizovani čevljarji 80 vin. Buda Josip nabral na Glincah 2 K 60 vin. Skupaj 36 K 60 v. Zaupniki, ki so prejeli volilno agitatične znamke in nabiralne pole, pa doslej še niso odračunali, naj se zglase v upravništvu lista najkasneje do srede prihodnjega tedna ter prineso izkazila s seboj. Sodrugi, čas poteka, pa je treba, da neumnorno nabirate za volilni sklad!

Iz Ljubljane v New-York stane samo 175 kron

Iz Ljubljane v New-York stane samo 87·50 gld.

Izšla je v založbi časopisa «Naprej» v Idriji I. knjiga

Pod spovednim pečatom

katero je spisal bivši katoliški kapelan H. Kirchsteiger. — Cena I. knjigi, obsegajoči 312 strani, znaša **2 K 60 vin.**

Vsakemu prijatelju dobrega in poučnega branja knjigo «Pod spovednim pečatom» prav toplo priporočamo. — Dobi se v Ljubljani v knjigarni L. Schwentner; v Gorici v knjigarni A. Gabršček ter v Idriji pri upravi lista «Naprej».

Oglase

za vse

časnike in koledarje sveta

preskrbi najbolje in najceneje

ekspedicija oglasov

EDVARD BRAUN

Dunaj, I. Rotenturmstrasse 9.

Časniški in koledarski katalog inserentom zastonj in poštnine prosto.

Postavno zavarovano.

Vsaka ponaredba in ponatisek je kazniva.

Edino pravi je

Thierryev balzam

le z zeleno znamko nune. — 12 malih ali 6 dvojnih steklenic ali pa 1 velika specialna steklenica s patentnim zaklepom **5 K.**

4 52—7

Thierryevo centifolijino mazilo

proti vsem, še tako starim ranam, vnetjem, poškodbam itd., 2 lončka **K 3·60.** Razpošilja se le proti povzetju ali za poslani denar.

To dve domači zdravili sta povsod znani in še od nekdaj sloveči.

Naročila se naj naslovljajo na:

Lekarnar A. Thierry v Pregradi p. Rogaški Slatini.

Zaloga večinoma po lekarnah. Knjižice s tisoči zahvalnih pisem zastonj in franko.

Delniška družba združenih pivovarn Žalec in Laški trg

Telefon št. 163. **v Ljubljani** **Telefon št. 163.**

2 52—27

priporoča svoje

izborno pivo v sodcih in v steklenicah.

Telefon št. 187. Zaloga v Spodnji Šiški. **Telefon št. 187.**

Zahtevajte povsod „Rdeči Prapor“!

Listek.

Hans Kirchstelger:

Pod spovednim pečatom.

Z avtorjevim dovoljenjem poslovenil E. Kristan.

Dalje.

Končno — izza tolikih mesecev je stal župnik zopet v preddvorju svetišča, v zakristiji. Na dolgi mizi je bila pripravljena sveta mašniška obleka in nad njo kelih v odprti omarici.

Tja sta meniha odpeljala starega duhovnika. Toda voditi jima ga ni bilo treba. Poln hrepenenja je hotel kelihu naproti, ki ga že toliko časa ni držal s svojimi posvečenimi rokami. Danes sme zopet žrtvovati sveto žrtev; nič več ni dvoma, kajti meniha sama sta mu pomagala, obleči sveto obleko. Humerale si je sam položil čez rame, alba ga je odela z bleščečo belino kakor sneg planine, krepko je stegnil okoli bokov cingulum, čegar konce mu je dal prior v roke, manipel je djal na levo roko, poljubivši pobožno križ na njem. Štola, znamenje duhovniškega dostojanstva, si je obesil okoli vratu in jo je prekrižal na prsih. Končno mu je dvignil vodja duhovnih vaj kasulo nad glavo in med molitvijo jo je privezal Hercog, dočim je postavil prior kelih pred njega.

Tako je bil pripravljen za sveto žrtev in je čakal na preblaženi trenotek, ko mu bode dovoljeno, da stopi pred oltar. Z roko je potegnil preko čela, kakor da hoče pregnati neprijeten spomin. Kaj niso bile samo morilne sanje, ki so se lagale, da je pregnan od oltarja? Kaj ni šel še včeraj na sveto Kalvarijo?

Naj zadene duhovnika še tako težko zlo, naj pride v najstrašnejšo nesrečo, pred božjim oltarjem izgine vse kakor megle pred toplimi solnčnimi žarki. Zato je izginilo tudi vse gorje zadnjih let pred svetostjo žrtve, ki jo bode Hercog žrtvoval sedaj. Pobožno kakor svetnik je molil praeparatio ad missam.

Skozi malo špranjo v vratih je pogledal oče prior v cerkev, kjer je delil škof iz zlatega keliha duhovnikom sveto obhajilo, ko je bil najprej sam zavžil telo in kri gospoda.

Vsaki duhovnik je moral najprej poljubiti škofovo roko, ki je držala sveto hostijo. Marsikateri župnik je v pobožnosti pozabil na to, ali škof mu je pomolil roko tako krepko pod nos, da se je moral spomniti vsak, da je prva škofova maziljena roka, potem šele Bog v njej. Končno je napočil tudi za župnika Hercoga srečni trenotek. Z obemi rokami je prijel za kelih, globoko se je priklonil pred križanim izveličarjem ter je molil iz globočine srca: „Introibo ad altare Dei“.

Tudi največji cerkveni svetnik, ki gre vsaki dan k oltarju, ne bi mogel moliti tako pobožno in hrepeneče, kakor priprosti kmetski duhovnik, ki je bil že skoraj celo leto odgnan od žrtvenika.

Pa kakšno čast so mu izkazovali! Namesto ministranta sta ga spremila oba meniha k oltarju. Da, še mnogo več časti je užil. V dveh dolgih vrstah je stalo mnogo, mnogo duhovnikov in vsaki je držal gorečo svečo v roki. To je bilo še bolj svečano, kakor takrat, ko je stopil prvikrat kot mlad duhovnik z utripajočim srcem pred oltar.

Solze ginjenja so mu prišle v oči, da so številne luči kar migljale in gotovo ne bi bil prišel naprej, ako ga ne bi bila peljala meniha.

Bilo ga je sram take časti in ponižno je obrnil pogled k zemlji. Ako so tako hoteli popraviti na njem storjeno krivico, je bilo vendar preveč. Čutil se je itak že bogato naplačenega, ker je smel držati zopet kelih v svojih rokah. To je mogel storiti samo škof, ki mu je hotel dati v svoji veliki pravičnosti javno zadoščenje za prizadeto krivico. Toda po njegovem okusu to res ni bilo; izza take dolge ločitve od oltarja bi bil najrajši s svojim Bogom povsem sam v slavnostni tišini.

In zares: Sam škof je bil tam na svojem visokem prestolu. Toliko milosti nebi bil župnik pričakoval; oči so se mu napolnile s solzami in iz srca se mu je dvigala k nebu molitev za blagoslov nad škofom...

Meniha ga vodita ravno k škofovemu prestolu. Ali mu hoče pritisniti škof celo poljub miru na čelo? Mar proglasi škof javno njegovo nedolžnost, preden stopi pred oltar? Premagan od občutkov hvaležnosti in spoštovanja je padel na prvi stopnici pred tronom na kolena. Ali meniha sta ga dvignila in odpeljala na najvišjo stopnico. Hercog je hotel poljubiti svojemu škofu roko; toda hitro mu je ta odtegne, kakor da bi izgubila posvečenje vsled duhovnikovega poljuba.

Z obemi rokami je škof pograbil kelih, iztrgal ga je župniku iz rok, pa ga je izročil očetu priorju, ki ga je postavil na mizo poleg razpela.

Kaj se godi ž njim?

Škof mu trga sveto mašno obleko s telesa. Kos za kosom, kakor jo je oblekel šele pred eno uro. Vezi kasule so se zlomile, alba se je na priorjevo žalost raztrgala v krpe.

Župnika je lovila omedlevica. Prevare najlepšega upanja ni moglo pretrpeti njegovo v dolgotrajnem jetništvu oslabljeno telo.

Na srebrnem krožniku je dvignil škofovski ceremoniar škarje s pozlačenimi roči. Škof je strigel po župnikovi glavi, da so padali beli snopiči las po tleh. Tej cerkveni ceremoniji je bil namen, odstraniti tonzuro z glave, na kateri je bila šele dan poprej izrezana, da ne bi mogel nihče izpoznati v tem človeku bivšega duhovnika.

Dalje prih.

Ali ste se že naročili na dnevnik?

Dolžnost vsakega sodruga, somišljenika in prijatelja svobodomiselnega delavstva je, da si naroči skozi dva meseca Rdeči Prapor ki bo počenši z aprilom izhajal kot dnevnik.

Delavci! Podpirajte Vaš list! Za delavca je le delavski list!

Somišljeniki! Naročite se na „RDEČI PRAPOR“, ki edini se bojuje za resnično osvobojenje slovenskega naroda.

Svobodomisleci! Pokažite dejansko, da umevate pravo svobodo!

Sodrugi! Agitujte od moža do moža, od hiše do hiše za Vaše glasilo!

Kdor se še ni naročil na dnevnik „Rdeči Prapor“, naj to nemudoma stori.

Dnevnik „RDEČI PRAPOR“ bo v času volilnega boja neobhodno potreben vsakemu delavcu pa tudi inteligentu.

Dnevnik „RDEČI PRAPOR“ bo prinašal izvirna poročila iz vseh znamenitejših krajev države in slovenskega ozemlja.

Naročnino, ki znaša za oba meseca samo 4 krone, je poslati na naslov:

Upravništvo „Rdeči Prapo “, oddelek dnevnik, Ljubljana.

Izdajatelj in odgovorni urednik Josip Berdajs. Tiska Iv. Pr. Lampret v Kranju.